

BURSA İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ

TÜRKÇE

5. SINIF

FABL

Sabahattin DÜLGER
Bursa İl Millî Eğitim Müdürü

Şule ATEŞ
Branş Koordinatörü

Hasan Gülten

Dilek AKGÜN

Ekrem KOZ
Bursa İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı

Soru/Etkinlik Yazarları

Mehtap BAYRAKOĞLU

Cevher HACIOĞLU

Burcu UYSAL - Tasarımcı

Mehmet KÖYLÜ
ÖDM Ekip Sorumlusu

Harun ÖZDEMİR

ETKİNLİK 1

YARASA İLE GELİNCİK

Yarasa dediğimiz kuşun ne idüğü
 Pek belli değildir bilirsiniz:
 Kimine göre faregillerdendir.
 Kimine göre kuşgillerdendir bu hemşerimiz.
 Bir yarasa dalmış bir gün tepesi üstü
 Bir gelinciğin yuvasına,
 Farelere diş bileyen gelincik
 Yürümüş üstüne hemen haklamak için:
 — Sen ha, demiş; ne suratla gelirsin evime?
 Az mı kötülük etti
 Senin soyun sopun benim milletime?
 Fare değil misin sen?
 Ben de gelincik değilim, sen fare değilsen.
 — Aman, rica ederim, demiş yarasacak;
 Farelerle ne ilişkim var benim?
 Ben fare ha? Kim çıkarmış bu dedikoduğu?
 Benim yok o taraklarda bezim;
 Kuşum ben; gözün kanatlarımı görmüyor mu?
 Yaşasın göklerde uçan soyum
 Bu sözlere akli ermiş gelinciğin:

— Haydi, uç git, demiş yarasaya.
 İki gün sonra bizim şaşkın
 Bir başka gelinciğin yuvasına düşmüş,
 Ama bu gelincik de kuşlara düşmanmış.
 Uzun burunlu bayan yarasayı
 Kıtır kıtır yiyecekken kuş diye,
 — Aman etme, demiş yarasa;
 Kanatlarıma bakıp beni kuş sanma:
 Fareyim ben, yaşasın faregiller!
 Ve kuşların canını alsın Jüpiter
 Yarasa bu kurnazlığıyla
 Kurtarmış canını bir kez daha.
 Çoklarını gördük böyle,
 Tehlike karşısında bayrak değiştiren.
 Aklını yitirmeyen, adamına göre,
 Yaşasın kral der kimi zaman,
 Kimi zaman da: Yaşasın krala kumpas kuran.

LA FONTAİNE Çeviren: Sabahattin Eyüpoğlu

“Yarasa ile Gelincik” fablının unsurlarıyla ilgili aşağıdaki etkinliği doldurunuz.

Karakterler:	Yer ve Zaman:
Konu:	Ana Fikir:

ETKİNLİK 2

Tabloda bazı metin özellikleri verilmiştir. **Verilen özelliklerden fabl türüne ait olan özelliklere** işaretini, **fabl türüne ait olmayan özelliklere de** işaretini çiziniz.

Metin Türünün Özellikleri	İşaretleme Alanı
İnsan gibi davranan ve konuşan hayvanlara yer verilir.	
Kalıplaşmış bir tekerleme ile başlar.	
Gerçek hayatta olmayan, kurgusal öğeler taşır.	
Öğütleri hayvanlar üzerinden aktarıldığı için çocukları sıkmaz. Eğlendirici ve sevimlidirler.	
Kişiler ya çok iyidir ya da çok kötüdür.	
Olaylar genellikle köy, orman gibi kırsal alanlarda gerçekleşir.	
Konusu gerçek ya da gerçek olabilecek bir olay olmalıdır.	

ETKİNLİK 3

Kişileştirme; insana ait özellikleri, insan dışındaki canlı veya cansız varlıklara aktaran mecazlı anlatım tekniğidir.

Aşağıdaki cümlelerde kişileştirme yapılmış cümlelerin yanına X işareti koyunuz.

Gökyüzündeki şen mavilik yeryüzündeki çiçeklerin de yüzünü güldürüyordu.	
Tilki, avını yakalayabilmek için yüzüne sevimli bir ifade takınarak ona yaklaştı.	
Serçeler dalların üstünde, evlerin çatılarında uçuyorlar.	
Tavşan, yarışacağı kaplumbağayı küçümseyince dersini aldı.	
Ormanda hiç ses yoktu; kuşlar cıvıdamıyor yapraklar hışırdamıyordu.	
Kelebek konan omzuna bakıp hafifçe gülümsedi küçük kız.	

1.

KAHRAMANLAR			
•Padişah	•Aslan	•Güzel Kız	•Fare
•Peri	•İyi Yürekli Prens		•Avcı
ZAMAN			
•Günlerden bir gün			
•Evvel zaman içinde			

YER	
•Orman	•Misler Ülkesi
OLAY	
•Kahramanın birinin yardıma ihtiyacı olduğu anda hemen yardıma koşması, sonrasında kendisinin de iyilik bulması.	
•Kızını hastalıktan kurtarmaya çalışan kahramanın başlattığı yardım çağrısına koşan birinin kızı yardım getirmesi.	

Fabl türünde bir metin oluşturması gereken Aslı, yazacağı metin için yukarıdaki kutucuklarda bulunan unsurlardan hangilerini kullanırsa türe uygun yazmış olur?

	KAHRAMANLAR	YER	ZAMAN	OLAY
A)	Aslan, fare, avcı	Orman	Günlerden bir gün	Kahramanın birinin yardıma ihtiyacı olduğu anda hemen yardımına koşması, sonrasında kendisinin de iyilik bulması.
B)	Padişah, güzel kız, iyi yürekli prens, peri	Misler Ülkesi	Günlerden bir gün	Kahramanın birinin yardıma ihtiyacı olduğu anda hemen yardımına koşması, sonrasında kendisinin de iyilik bulması.
C)	Padişah, aslan, fare, peri	Orman	Evvel zaman içinde	Kızını hastalıktan kurtarmaya çalışan kahramanın başlattığı yardım çağrısına koşan birinin kızı şifa getirmesi.
D)	Aslan, fare, peri, iyi yürekli prens	Misler Ülkesi	Evvel zaman içinde	Kızını hastalıktan kurtarmaya çalışan kahramanın başlattığı yardım çağrısına koşan birinin kızı şifa getirmesi.

2. Fablın özelliklerini öğrencilerine soran öğretmen hangi öğrenciden yanlış cevap almıştır?

A)

Şiir ya da düz yazı şeklinde yazılabilir.

B)

Fabllar ulusallık gösterir.

C)

Ders verme amacı vardır.

D)

Kişileştirme ve konuşurma sanatı kullanılır.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sadece kişileştirme sanatı kullanılmıştır?

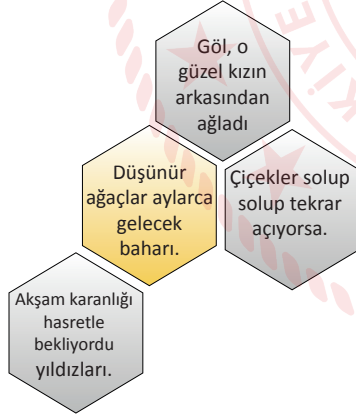
- A) Çocuğun elindeki tablet birden “Hava güzel, çık da dışarıda oyna.” dedi.
 B) Bulut “Yağmur olup yağacağım, can vereceğim sizlere.” dedi ağaçlara.
 C) Tilki dedi kargaya, “Bir şarkı söyle de neşemizi bulalım.”
 D) Sokaktaki aç kediler, yalnızlığın türküsünü söylüyordu.

4. İnsan dışındaki varlıklara insana özgü özelliklerin verilmesine kişileştirme denir.

Papatyadaki cümlelerde kişileştirme içermeyen yapraklar dökülmektedir. **Yaprakları dökülen papatyanın yeni hali aşağıdakilerden hangisidir?**

A)

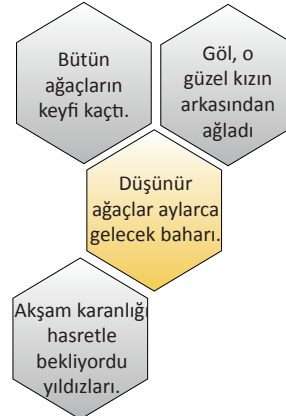
B)

C)

D)

Günlerden bir gün, uzak bir ülkede yaşayan sevimli bir güvercin varmış. Bu güvercin bir gün gezintiye çıkmış, gökyüzünde süzülerek uçuyormuş. Birdenbire susadığını fark etmiş. Susuzluktan boğazı kuruyan bu kuş, su içmek için pınarın başına gelmiş. Pınarda tam suyu içecekken suya düşen bir karınca görmüş. Minik karınca, sudan çıkmak için çırpınıyormuş. Güvercin, karıncaya çok acımış, kıyından aldığı bir çöpü gagasıyla suya bırakmış. Karınca da güvercinin bıraktığı çöpe tutunarak kıyıya ulaşmış. Karınca için tehlike tam geçti derken bu defa güvercini bir tehlike bekliyormuş. Güvercini fark eden bir avcı, hemen silahını güvercine doğrultarak nişan almış. Karınca, "Eyvah!" diyerek hemen avcının yanına gitmiş. Avcı tam ateş edecekken, avcının ayağını ısırılmış. Avcı da o ağrı ile "Ah!" diye bağırmış. Sesi duyan güvercin pırrr diye uçurmuş. Böylece karınca da güvercinin iyiliğine karşı bir iyilik yapmış, borcunu ödemiş. İyiler kazanırken, kötü kalpli avcı hiçbir şey avlayamadan evinin yolunu tutmuş.

5. Yukarıdaki metinle ilgili bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Metinde kişileştirme ve konuşturma sanatı kullanılmıştır.
- B) Metnin sonunda verilmek istenen evrensel bir değer vardır.
- C) Metinde gerçek hayatta yaşanabilecek bir olay anlatılmıştır.
- D) Bu tür metinlerde kahramanlar bir insan tipini temsil eder.

6.

I. Kelebek ve uğur böceği bir gün salyangoza, "Sevgili arkadaşımız!" demişler. "Hani evim renkli olsun diyorsun ya biz çaresini bulduk. Ressam olan bir tırtıl var. Seni ona götürürsek eğer evini rengârenk boyar."

II. Dönüş yolculuğunda üç arkadaş şiddetli bir yağmura yakalanmış. Kelebek ve uğur böceği öyle ıslanmışlar ki sele kapılmaktan zor kurtulmuşlar. Oysa salyangoz hemencecik evinin içine girmiş. Yağmur dinip de evinden dışarı çıkınca arkadaşlarının perişan halini görüp üzülmüş. Sonra da kendi kendine şöyle düşünmüş: "İyi ki saklanabileceğim bir evim var. Rengi olmasa da beni yağmurdan koruyor ya." Sevimli salyangoz bu olaydan sonra bir daha hiç üzülmemiş.

III. Salyangoz buna çok sevinmiş. "Ne duruyoruz! Hemen gidelim." demiş. Böylece düşmüşler yola. Tırtılın kapısını çalmışlar. Gelen misafirleri dinleyen tırtıl, boyalarını ve fırçasını alıp çalışmaya başlamış. Sonunda salyangozun evine çok güzel desenler çizmiş. Salyangoz yeni görüntüsünü beğenmiş beğenmesine ama yine de evinin sırtında olması onu çok üzüyormüş.

IV. Salyangozları bilir misiniz? Onlar da tıpkı kaplumbağalar gibi evlerini sırtlarında taşırlar. Bir zamanlar evini sırtında taşımaktan hoşlanmayan sevimsiz bir salyangoz yaşarmış. Üstelik evinin rengi de hiç hoşuna gitmezmiş.

V. Bizim salyangoz, kelebek ve uğur böceğini çok severmiş. Arada bir onlarla dertleşir, sırtında taşıdığı evi onlara şikâyet edermiş. "Ah keşke!" dermiş. "Evimi sırtımda taşımak zorunda olmasaydım. Hadi taşıyorum, bari sizinki gibi bol desenli ve renkli olsaydı."

Yukarıdaki fablda olayların oluş sırası karışık verilmiştir. **Fablin özellikleri göz önünde bulundurulduğunda olayların oluş sırası aşağıdakilerden hangisi olur?**

- A) V-I-II-IV-III
- B) IV-V-I-III-II
- C) V-IV-I-II-III
- D) IV-I-V-III-II

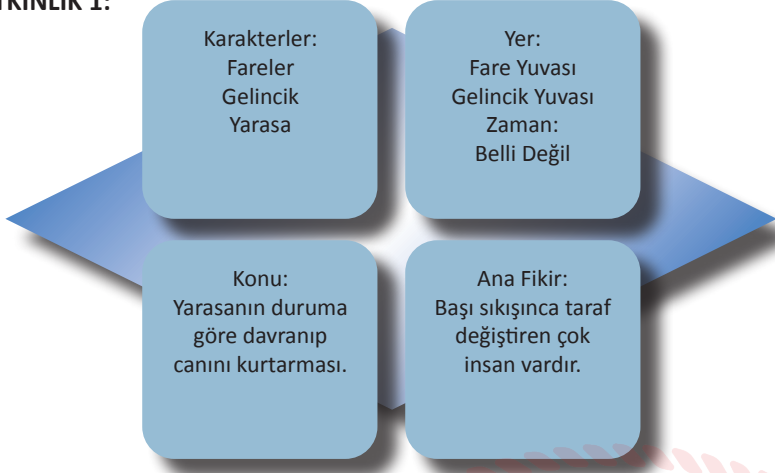
7. Dalları kırılmış ağaçları, çöplerin yerlere atıldığı parkları gördüğünden beri kızın gözüne uyku girmiyor.

Yukarıdaki cümlede hangi sözcükten önce "üzgün" sözcüğü kullanıldığında kişileştirme olmaz?

- A) dal
- B) ağaçları
- C) parkları
- D) kızın

CEVAP ANAHTARI

ETKİNLİK 1:

ETKİNLİK 2:

Metin Türünün Özellikleri	İşaretleme Alanı
İnsan gibi davranan ve konuşan hayvanlara yer verilir.	👍
Kalıplaşmış bir tekerleme ile başlar.	👎
Gerçek hayatta olmayan, kurgusal öğeler taşır.	👍
Öğütleri hayvanlar üzerinden aktarıldığı için çocukları sıkmaz. Eğlendirici ve sevimlidirler.	👍
Kişiler ya çok iyidir ya da çok kötüdür.	👎
Olaylar genellikle köy, orman gibi kırsal alanlarda gerçekleşir.	👍
Konusu gerçek ya da gerçek olabilecek bir olay olmalıdır.	👎

ETKİNLİK 3:

Gökyüzündeki şen mavilik yeryüzündeki çiçeklerin de yüzünü güldürüyordu.	x
Tilki, avını yakalayabilmek için yüzüne sevimli bir ifade takınarak ona yaklaştı.	x
Serçeler dalların üstünde, evlerin çatılarında uçuyorlar.	
Tavşan, yarışacağı kaplumbağayı küçümseyince dersini aldı.	x
Ormanda hiç ses yoktu; kuşlar cıvıdamıyor yapraklar hışırdamıyordu.	
Kelebek konan omzuna bakıp hafifçe gülümsedi küçük kız.	

1	2	3	4	5	6	7
A	B	D	D	C	B	D